

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.33 (3345) ●

● ЧАЦВЕР, 29 ЖНІЎНЯ, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Тут ён — сярод сваіх

Поўны кавалер знакаў “Шахцёрская слава” Іван Гардзеічык добра папрацаваў на шахтах Данбаса, а цяпер жыве, гадуе ўнукаў на Бацькаўшчыне **Стар. 2**

Прызналі талент землякі

Мастак Анатоль Краўчук з Падляскага ваяводства, якому ўжо 90 гадоў, выстаўляў свае карціны ў Польшчы і Беларусі. У яго і цяпер шмат творчых планаў. **Стар. 3**

Надзею лета падарыла

Беларускі дзіцячы фонд дапамагае юным грамадзянам краіны **Стар. 4**

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Чылійскія акарыны для мінскіх “Дударыкаў”

Новыя музычныя інструменты з’явіліся ў вядомым мастацкім калектыве

Іван Іванаў

Чым слова наша адзавецца? Я і не падазраваў такой “аддачы”, раскажваючы на пачатку года пра “Дударыкаў” — заслужаны аматарскі калектыў Беларусі, што пад кіраўніцтвам музыканта Дзмітрыя Ровенскага больш за сорак гадоў далучае дзяцей і моладзь да духоўных скарбаў Бацькаўшчыны. Як аказалася, нават капітан яхты “Педрома” Пётр Раб-

ко прачытаў у інтэрнэце той тэкст! І ўспомніў: ён жа бачыў раней самадзейных артыстаў па тэлевізары, яшчэ ў савецкі час. Самабытная назва — “Дударыкі” — раскажваў нядаўна госць Дзмітрыю Ровенскаму, засела ў памяці на гады. Яхта Пятра Дзям’янавіча хоць і прышвартавана ў адным з заліваў Карыбскага мора, пад Венесуэлай, але былы капітан дальняга плавання з жонкай-журналісткай, немкай Гінай застаюцца

нястомнымі вандроўнікамі. Сёлета падарожнічалі па Чылі, і спадар Пётр вырашыў прыкупіць у падарунак мінскім “Дударыкам” арыгінальныя акарыны — музычныя інструменты з абпаленай гліны. Такіх, натуральна, у Беларусі няма. Прызнацца, і мне было што падараваць у Музей музычных інструментаў, які стварае Дзмітрый Ровенскі. Неяк пад Новы год, калі ўсе пазбаўляюцца ад старых рэчаў, пры сметніцы нехта

Дзмітрый Ровенскі (злева) рады прыняць ад Пятра Рабко заморскія падарункі

выставіў сапсаваны баян. Ён перавандраваў у мой падвал, і вось інструмент — у руках кіраўніка “Дударыкаў”. “О, дык гэта ж ручная работа! — загарэліся вочы гарманіста, як толькі дастаў знаходку са скрынкі. — У мяне падобныя ёсць, можа — яны з адной майстэрні? Глядзіце, як майстар аздобіў клавшы. Дзякуй вялікі! А што пару “галаскоў” выпала, згубілася — то нічога, паправім”. З вялікай радасцю прымаў Дзмітрый Дзмітрыевіч і

падарункі ад Пятра Рабко, з якім мы і гасцявалі нядаўна ў самадзейных артыстаў у 14-й мінскай гімназіі. Капітан звязваўся са мной, як прыехаў у чарговы раз у Мінск на пабыўку. Пра любоў ураджэнца Чарнігаўшчыны да Беларусі, дзе загінуў і пахаваны яго бацька-франтавік, мы пісалі. Акрамя трох розных па памерах, форме, гучанні чылійскіх акарын, Пётр Дзям’янавіч дастаў з запlechніка і “дары” Карыбскага мора: прыгожыя каралы,

ракавінкі, парослую імі экзатычную бутэльку. Кіраўнік “Дударыкаў”, дзякуючы за падарункі, заўважыў: марскімі скарбамі будзе заахвочваць стараных артыстаў, сёе-тое пакіне ў Музеі, бутэлька ж упрыгожыць акварыум гімназіі. А сыграць на заморскіх акарынах ён не мастак — лепш хай тое зробіць прафесіяналы. Ды запрасіў нас на першую ў сезоне рэпетыцыю гурта перад гастролямі ў Польшчу. → **Стар. 4**

РАЗАМ

Там, дзе пачынаецца Дзвіна

У Міжнародным моладзевым форуме ў Цвярской вобласці Расіі ўпершыню ўдзельнічалі беларускія студэнты

Многія, пэўна, ведаюць пра вялікі Усерасійскі моладзевы форум “Селігер”, які праводзіцца ў Цвярской вобласці, непадалёку ад аднайменнага возера. Сёлета ў “Селігеры” ладзіліся тры розныя форумы, што збіралі маладых людзей “розных фарматаў”: усяго некалькі тысяч чалавек з больш чым сотні краін. А калі “Селігер-2013” ужо падводзіў вынікі, на востраве Божая Справа, што на возеры Усялуг у Цвярской вобласці, прайшоў другі Маскоўскі міжнародны моладзевы форум. У шасцідзённым мерапрыемстве, што ладзілася па ініцыятыве мясцовага святара Валянціна Цвелева пры падтрымцы Дэпартамента знешнеканамічных і міжнародных сувязяў Масквы,

удзельнічалі студэнты вядучых ВНУ, прадстаўнікі моладзевых арганізацый і гарадскіх адміністрацый Масквы, Беларусі і Латвіі. “Усяго каля трыццаці ўдзельнікаў было, з Беларусі нас — васьмёра, — раскажваў, вярнуўшыся дадому, Аляксандр Заборанка, студэнт Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, лаўрэат Спецфонду Прэзідэнта Беларусі па сацыяльнай падтрымцы адоранай моладзі. — Гэта члены Мінскай гарадской арганізацыі Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі, студэнты Тэхнічнага і Эканамічнага ўніверсітэтаў, Універсітэта фізкультуры, навучэнцы Медыцынскага каледжа. Мы пабывалі на цікавых гістарычна-краязнаўчых экскурсіях, на-

Удзельнікі форуму на Дзвінецкім возеры

ведвалі заняткі ў школе выратавальнікаў, трэнінгі па араатарскім майстэрстве, працавала і школа маладога кіраўніка. Мы прэзентавалі свае грамадскія арганізацыі, спаборнічалі на спортпляцоўках і ў спартыўным арыентаванні”. Аляксандр лічыць, што кантакты паміж моладдзю розных краін вельмі карысныя. У яго з’явілася шмат новых сяброў, з

якімі ён падтрымлівае кантакты і ў сацыяльных сетках інтэрнэта. Зрэшты, гэта і ёсць асноўная мэта “астраўнога” форуму: пашыраць сацыяльныя, культурныя і духоўныя сувязі моладзі Беларусі, Латвіі і Расіі, адраджаць добрыя традыцыі, умацоўваць сяброўскія стасункі. Яркім сімвалам аднання народаў Расіі, Беларусі і Латвіі

можна лічыць раку Заходнюю Дзвіну-Даўгаву, што працякае па іх тэрыторыях. Форумачы выязджалі да яе вытокаў, у Пенаўскі раён, што на Валдаіскім узвышшы. “Гэта быў вельмі хвалюючы дзень, — згадвае Аляксандр. — Спачатку прайшла сумесная малітва разам з бацюшкам, нас усіх акрапілі вадою з Дзвінецкага возера, якое называюць яшчэ і Каракіна: па назвах бліжэйшых населеных пунктаў. Потым кроплі той вады мы перанеслі і да вытокаў Волгі, дзе таксама пабывалі”. Варта нагадаць, што вытокі Заходняй Дзвіны, якую ў Беларусі спрадвечу называюць проста Дзвіной, а ў Латвіі Даўгавай, гідралагі канчаткова адшукалі толькі ў 1970-х гадах. Маючы агульную працягласць 1020 кіламетраў, рэчка на шляху да Рыжскага заліва Балтыкі па Расіі працякае 325, па Беларусі — 328, па Латвіі — 367 кіламетраў.

ВЯРТАННЕ

Тут ён — сярод сваіх

Поўны кавалер знакаў “Шахцёрская слава” Іван Гардзеічык добра папрацаваў на шахтах Данбаса, а цяпер жыве, гадуе ўнукаў на Бацькаўшчыне

Іван Ждановіч

Штогод у апошнюю нядзелю жніўня — Дзень шахцёра у календары. Адзначаюць яго ў Беларусі не толькі салігорскія калійшчыкі, мінскія метрабудаўцы, але і тысячы суайчыннікаў, якія працавалі на вугальных шахтах Данбаса ды іншых радовішчаў былога Саюза. Мы шлем прывітанне, віншаванні ўсім землякам, хто аказаўся ўдалечыні ад Бацькаўшчыны, выбраўшы шахцёрскую справу. Дарэчы, некаторыя з шахцёраў-беларусаў і вяртаюцца на зямлю продкаў. У іх ліку — Іван Гардзеічык, поўны кавалер нагрудных знакаў (іх называюць яшчэ і ордэнам!) “Шахцёрская слава”. Гэты ўраджэнец Клецчыны з жонкай, Таццянай Аляксандраўнай, жыве цяпер у мястэчку Чысць.

Родам Іван Арцэмавіч з даваеннага 1935-га. Памятае, як вёскі Лукаўцы і Яжавічы пад Клецкам, дзе ён нарадзіўся, жылі яшчэ пад Польшчай, потым пад “першымі саветамі”, якія прыйшлі ў 39-м, пад нямецкай акупацыяй. Дачакаліся і вызвалення. Хлопец закончыў у 53-м школу-дзесьцігодку ў Клецку, а калі бацька паехаў у Данбас на заробкі, то забраў з сабой і жонку з сынам. “І ўжо адтуль я пайшоў у войска, — згадвае зямляк. — Дарэчы, служыў у Бабруйска. Пасля вырашыў вучыцца далей: наведваў падрыхтоўчыя курсы і адначасова працаваў забойшчыкам на шахце “Аляксандр-Захад”, у горадзе Горлаўка. Паступіў у Днепрапятроўскі горны інстытут, а як закончыў яго ў 1963 годзе, то спачатку працаваў начальнікам

падземнага ўчастка, потым больш за 20 гадоў — начальнікам участка вентыляцыі і тэхнікі бяспекі шахты, горнатэхнічным інспектарам. У 85-м пайшоў на пенсію”.

На Украіне прайшлі, як ён кажа, лепшыя гады, большая частка яго жыцця. Яму шанцавала на людзей. У прыватнасці, на шахце імя Кіселева ў горадзе Тарэзе, дзе ён доўга працаваў, быў добры, зладжаны калектыў, якім кіраваў дырэктар Яўген Зуеў, Герой Сацыялістычнай Працы. “Шмат са мной працавала і беларусаў, — заўважае субяседнік. — Сябраваў з Пятром Шапялевічам, ён з іншай шахты, мой калега. На ўчастках вентыляцыі вельмі небяспечная і адказная праца: пажары, выбухі, выкіды — усё бывае. Нашых землякоў у Данбасе цанілі як людзей адказных, працавітых. І ў мяне ўсе тры ступені “Шахцёрскай славы”, я маю добрую пенсію”.

Яму, лічыць, пашанцавала ў тым, што развал Саюза пачаўся, калі Іван Арцэмавіч стаў пенсіянерам. “У Беларусі ў нас змаглі захаваць дзяржупаснасць, а там, як і ў Расіі, пайшла павальная прыватызацыя, — балюча згадвае яму перажытае. — Перасяліліся мы з жонкай у Беларусь у 2001-м у многім дзякуючы сыну. Гэта я параіў яму: паступай вучыцца ў Мінск — выдатная краіна, добрыя людзі тут жывуць. І ён жа беларус, хоць маці ў яго ўкраінка, з-пад Адэсы. Аляксандр закончыў універсітэт і застаўся тут працаваць. А што нам рабіць? Ён у нас адзіны сын. Сталі думаць, як на маю Бацькаўшчыну перабрацца. Урэшце прадалі ў Тарэзе жыллё і

Іван Гардзеічык з жонкай і ўнукам Арцэмам на роднай зямлі

тут, у прыгожым пасёлку Чысць пад Маладзечна, да Мінска таксама недалёка, купілі кватэру. Яе нам сын дапамог знайсці. Пасёлак акуратны, чысты, гарачая вада ў кватэры ўвесь час — жывем як у горадзе, з усімі выгодамі!”

А як жа родныя Яжавічы, Лукаўцы з-пад Клецка? “З вёскамі маленства, юнацтва звязваюць мяне толькі ўспаміны ды магілы продкаў, — гаворыць Іван Арцэмавіч. — У Лукаўцах пахаваны бацькі, Арцём Якімавіч і Надзея Лявонцеўна. Наведваем магілы. Шмат падарожнічаем на машыне па Беларусі, сустракаем унукаў Арцэма і Мацвея. І без справы не сядзім: агарода тры соткі, вельмі падабаецца там працаваць. Радуюць прыгожыя памідоры, агуркі, а Мацвей, які і цяпер у нас гасцюе,

любіць нашу маліну: была ранняя, цяпер і пазнейшая падаспела”.

Спадары Гардзеічыкі ездзяць па манастырах, святых мясцінах: Жыровічы, Сынковічы, Блакітная Крыніца пад Слаўгарадам, мястэчка Карма пад Добрушам, дзе ў храме зберагаюцца мошчы святога Іаана Кармянскага... Былі ў Белавежскай пушчы, на страўсінай фермы пад Кобрынам. А жонка, заўважыў Іван Арцэмавіч, часта і ў Полацк ездзіць: на электрычцы.

Звонкі, здаровы, бадзёры голас у зямляка. “Па ўсім бачна, родная зямля надае вам сілаў?” — запытаў я на развітанне. “Так-так-так! — ахвотна пацвердзіў Іван Арцэмавіч. — У мяне ва Украіне была пастаянная туга па сваёй Радзіме. А тут мне вельмі камфортна, бо я — сярод сваіх”.

У падарожжа — з камфортам

Іна Ганчаровіч

Ідзе рэканструкцыя чыгуначнага вакзала у Гродне, аднаго з найстарэйшых у Беларусі

Гарадзенцы цяпер ходзяць туды на экскурсіі, бо на чыгуначным вакзале пасля рэканструкцыі адкрылася суперсучасная зала чакавання. А прадстаўнікі кіраўніцтва Беларускай чыгункі ўжо расказалі: пасля завяршэння ўсіх перабудовачных работ Гродзенскі чыгуначны вакзал стане адным з лепшых у краіне, не будзе саступаць па камфортнасці, на чым і вядучым заходнеўрапейскім падобным збудаванням.

Гісторыя вакзала пачалася паўтара стагоддзя таму адначасова з адкрыццём ў 1862 годзе першай чыгункі, пракладзенай па тэрыторыі Беларусі. Першапачаткова там быў драўляны будынак, які ў 1868-м змянілі на пабудову, што больш нагадвала ратушу. Будынак вакзала прастаяў стагоддзе і “загінуў” у 1986-м: яго знеслі, а ў хуткім часе адкрылі новы вакзал. У 2011-м было прынята рашэнне: пачаць яго рэканструкцыю. Новае аблічча мае адміністрацыйна-бытавы будынак з гатэлем, адкрыліся залы памежнага і мытнага кантролю, абсталяваныя сучаснымі інжынернымі сістэмамі, кандыцыянерамі.

У адноўленай зале чакавання зручная мэбля, сучасныя табля, ёсць інфатаблічкі на розных мовах. Для людзей з абмежаванымі магчымасцямі хутка адкрываюцца гатэльныя нумары, і на перон яны змогуць трапіць прама з будынка вакзала, скарыстаўшы ліфт.

Сяброўства ПЛЮС ТЭХНАЛОГІІ

Сумесны Беларуска-Казахстанскі індустрыяльна-тэхналагічны парк будзе створаны ў Акмолінскай вобласці

Як рэалізаваць знакавы для абедзвюх краін праект — пра тое раіліся нядаўна Часовы павераны ў справах Беларусі ў Казахстане Алег Марозаў і першы намеснік акіма Акмолінскай вобласці Рашыд Акімаў. Беларусь і Казахстан маюць намер стварыць сумесны індустрыяльна-тэхналагічны парк сельгастэхнікі. Ён размесціцца ў Кашкэста, адміністрацыйным цэнтрам вобласці, адным з найбуйнейшых індустрыяльных гарадоў паўночнай часткі Казахстана. Сумесна з казахстанскімі калегамі беларусы будуць не проста збіраць, але і вырабляць сельскагаспадарчую і камунальную тэхніку.

У міжнародным праекце з беларускага боку будуць удзельнічаць аўтамабільны і трактарны заводы, “Лідсельмаш”, “Бабруйскаграмаш”. Лепшыя спецыялісты нашай краіны падзеляцца вопытам і тэхналогіямі ў стварэнні сучасных машын. Будзе на тэрыторыі парка і адукацыйны цэнтр, курсанты якога змогуць не толькі прайсці курс навучання, але і стажыроўку — прама на вытворчасці.

Варта нагадаць: на тэрыторыі Казахстана ўжо працуюць 13 сумесных беларуска-казахстанскіх прадпрыемстваў.

ЯК СПРАВЫ, ДЫАСПАРА?

“Васільковае неба” над Тальяці

У летнюю пару ў шэрагу беларускіх суполак — пара адпускоў, своеасаблівыя вакацыі. Але толькі не ў нашым паволжскім горадзе!

Беларуская нацыянальна-культурная аўтаномія “Нёман” асвойвае ўсё новыя пляцоўкі, каб засведчыць: беларусы — людзі таленавітыя, крэатыўныя, сацыяльна актыўныя. Нядаўна мы ўдзельнічалі ў дзявятым рэгіянальным экалагічным карнавалі “РаДуГА”, назва якога “расшыфроўваецца” так: РАСкрыў ДУшу ГАРмоніі. Менавіта раду, якую ў Беларусі часцей называюць вясёлкай, арганізатары лічаць сімвалам аднаўлення страчаных сувязяў і аднаўлення чалавека з прыродай. Гэта сімвал прабачэння і ўзнагароды чалавеку, якія дорыць яму прырода за намаганні аднавіць экалагічную раўнавагу на планеце. Карнавал і навучае жыць у згодзе з прыродай, да таго ж сёле-

На экакарнавале “РаДуГА” выступае беларускі гурт “Зорачкі”

та ў Расіі — Год аховы навакольнага асяроддзя. І шматколернасць карнавальнай вясёлкі сімвалізуе розныя намаганні, скіраваныя на аднаўленне экагармоніі. Нам прыемна, што ў тую вясёлку і мы прыўнеслі свой колер: валожкавы. Увогуле ж ён быў розны ў кожнай з 28 каманд, якія прыехалі на карнавал з гарадоў і раёнаў Самарскай вобласці.

Думаю, усім зразумела, чаму

беларусам блізка колер валожкаў, васількоў. Гэта наша нацыянальная кветка. І мы жадаем, каб заўсёды над намі было “Васільковае неба” — так называлася і песня, якую падарыла глядачам наша салістка Аляксандра Заўялава разам з ансамблем беларускай песні “Зорачкі”. А ў гурце, нагадаю, спяваюць Вераніка Нікуліна, Наста Семяніковы і Ганна Бугакіна. Апошняя выканала яшчэ светлую

і радасную песню “Вясняначка”. Гледачы не шкадавалі бурных апладысmentaў для нашых артыстаў.

У летніх справах суполкі нечакана цікавае развіццё атрымаў наш праект “Беларуская песня ў Тальяці”. Нядаўна, напрыклад, мы прыехалі з санаторыя “Стаўрапаль”, дзе наш гурт “Купалінка” даваў канцэрт для тых, хто там адпачывае. Вельмі хораша прымалі нас гледачы! Прасілі і ў Самару прыехаць выступіць. Што ж, мы толькі “за”!

Хутка ў нас семінар кіраўнікоў вядучых рэгіянальных нацыянальна-культурных суполак, будуць сустрэчы ў Самары і Казані. Запрасілі і беларусаў-“нёманцаў”. Паеду з членам праўлення Вікторыяй Бугакінай: каб і ў іншых нешта цікавае з досведу работы пераняць, і пра нашу дзейнасць расказаць.

Людміла Дзёміна, старшыня праўлення суполкі “Нёман”, г. Тальяці

ЛІНІЯ ЛЁСУ

Прызналі талент землякі

Мастак Анатоль Краўчук з Падляшскага ваяводства, якому ўжо 90 гадоў, выстаўляў свае карціны ў Польшчы і Беларусі. У яго і цяпер шмат творчых планаў.

Юрый Чарнякевіч

Кожнае месца слаўнае найперш людзьмі, якія там жывуць. Вось і ў Бельскім павеце Падляшскага ваяводства Польшчы пра мастака Анатоля Краўчука з вёскі Крывая ведае амаль кожны. Яго жывапісныя палотны выстаўляліся ў Цэнтры адукацыі і развіцця беларускай культуры вёскі Шчыты, што непадалек ад Крывой, у Музеі Малой Бацькаўшчыны ў Студзіводах... А тры гады таму пра талент нашага суродзіча даведаліся і ў Брэсце: у мастацкім музеі на тэрыторыі Брэсцкай крэпасці экспанавалася яго персанальная выстава. Гэта падзея вельмі ўсхалывала вяскоўца-мастака, які ўсё жыццё займаецца жывапісам.

Мы сустрэліся і сардэчна пагутарылі са спадаром Анатолям у ягонай роднай хаце ў вёсцы Крывая. Ён, расказваў, з дзяцінства любіў маляваць і марыў пайсці па жыцці шляхам мастака. Ды не склалася... Хоць бацькі і заўважылі ягоны талент, але дазволіць сабе падобную “раскошу” — аддаць хлопца вучыцца ў спецыялізаваную школу — не маглі: беднасць, часы галодныя ды ліхія, паваенныя. Калі ж на

ЮРЫЙ ЧАРНЯКЕВІЧ

На творчасць спадара Анатоля натхняе малая Бацькаўшчына

Падляшшы ўсталявалася савецкая ўлада, Анатоль змог патрапіць на мастацкія курсы ў Дом творчасці ў Беластоку. Заняткі там вёў мясцовы мастак Мікалай Чураба. Таленавіты хлопец з ім пэтам узяўся за навуку. І толькі пачалі збывацца мары, пачыналася новае жыццё — зноў вайна, якая зламала, пакалечыла мільё-

ны лёсаў людзей. Горкую долю спазнаў і хлопец з Крывой...

Пад час нямецкай акупацыі Анатоля вывезлі ў Германію на прымусовыя работы, ён прабыў там да вызвалення ў 1945-м. Вяртаючыся дадому, патрапіў у Лунінец, дзе і пазнаёміўся з будучай жонкай Вольгай Корбут, дарэчы, цёткай знакамітай

ЮРЫЙ ЧАРНЯКЕВІЧ

Родныя краявіды так і просяцца на палатно

беларускай гімнасткі. Маладыя пабраліся шлюбам, але жыць у Беларусі не засталіся: накіраваліся на Урал, грошай зарабіць. Папрацаваўшы там з дзясятка гадоў, вярнуліся назад, але не на радзіму жонкі, а ў вёску Крывую, на Падляшша. Там таксама давалося шмат працаваць, каб выгадаваць чатырох дзяцей.

Цяжкая фізічная праца не адабрала, аднак, у спадара Анатоля цягі да творчасці: у вольныя хвіліны ён маляваў, маляваў, маляваў... Яго светлыя, празрыстыя пейзажы — гэта, у асноўным, замалёўкі родных краявідаў. Глядзіш на іх і бачыш, колькі ў сэрцы мастака любові да мілага ягонаму сэрцу Падляшша.

Першая выстава Анатоля Краўчука ладзілася ў 2002-м, пасля знаёмства жывапісца з дырэктарам музея Малой Бацькаўшчыны ў Студзіводах Дарафеем Фіёнікам. Той адразу пачаў апекавацца вясковым са-

мародкам. “Не трэба глядзець на мастака праз прызму “школы”: закончыў ён Акадэмію мастацтва ці не, — упэўнены Дарафей Фіёнік. — Анатоль Краўчук меў шчасце вучыцца ў прафесійнага мастака Міколы Чурабы, але вайна парушыла ягоныя планы. Думаю, калі б не яна, то Анатоль Краўчук сёння цалкам мог бы быць, што называецца, “энцыклапедычным мастаком”.

Пэўна, можна сказаць, што вясковы самавук такім і стаў. Калі не для “масцітых” мастацтвазнаўцаў, дык для аднавяскоўцаў і землякоў — адназначна. Прызнанне мастацкага таленту Анатоля Краўчука на Падляшшы — навідавоку: шматлікія ягоныя карціны сёння ўпрыгожваюць хаты жыхароў Крывой, многіх суседніх сёл ды мястэчкаў. Малая Бацькаўшчына, якая ўсё жыццё дае яму сілы і натхняе на творчасць, па-сапраўднаму ганарыцца сваім таленавітым сынам.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

І два сыны — яе багацце...

“Гаспадыняй-беларусачкай” у Ерэване суайчыннікі абралі Жанну Нікітчук

Паважаная рэдакцыя! Спяшаемся далучыцца да своеасаблівага суветнага руху за ўслаўленне гаспадарлівых, працавітых, дамавітых нашых зямлячак. Варта заўважыць: мы, беларусы Арменіі (а таксама і беларускі, якія павыходзілі сюды замуж!), заўсёды з вялікай радасцю ўспрымаем любую ініцыятыву з роднай Бацькаўшчыны, скіраваную на ажыўленне работы ў межных беларускіх суполках, на яднанне суайчыннікаў з розных краін. Дык вось, прачытаўшы артыкул шанюўнага Адама Мальдзіса “Гаспадыня-беларусачка”: званне, тытул, прызнанне”, у Ерэване адразу падумалі: а такія і ў нас ёсць! Пры першай нагодзе сабралі агульны сход суполкі “Беларусь”. Разуменячы, што атрымаць тытулы — справа і ганаровая, і адказная, актыўна абшчыны вырашыў сканцэнтраваць увагу на двух-трох кандыдатах. Ды так сталася, што ўрэшце ўсе аднадушна прагаласавалі за

Жанну Нікітчук, намесніка старшыні суполкі па сувязях з грамадскасцю. Увогуле сход прайшоў на хвалі пазітыву, без лішніх дэбатаў. Газета “Голас Радзімы” пісала ўжо, што спадарыня Жанна з Ерэвана — чалавек вельмі кантактны, рухомы, лёгкі на пад’ём. З прыходам яе, выпускніцы Мінскага інстытута культуры, у нашай суполцы закіпела творчая дзейнасць. Можна сказаць, нам пашанцавала: з’явіўся ўласны рэжысёр масавых тэатралізаваных імпрэзаў! І шмат усяго цікавага мы пад яе кіраўніцтвам, з яе ўдзелам зладзілі. А цяпер вось на Армянскім тэлебачанні ідуць гумарыстычныя перадачы з удзелам прадстаўнікоў нацменшасцяў. І менавіта Жанна Леанідаўна за беларусаў там годна і крэатыўна “свеціцца”, бо і з “гутарковым жанрам”, кажучы мовай эстрады, і з пачуццём гумару ў яе ўсё ў парадку. Ладзіцца фестываль конкурс народнай песні сярод нацменшасцяў Ар-

меніі — там таксама Жанна Нікітчук у ліку лепшых, бо і добрымі вакальнымі дадзенымі Бог яе не абдзяліў.

Жанна Нікітчук з сынамі Мігранам і Лявомам

Пры суполцы яна стварыла лялечны тэатр “Лялькі” — вы б паглядзелі прадстаўленні! — і сабрала рознаўзроставаю творчую групу “Родныя карані”. І цяпер мы не проста спяваем і тужлівыя, і вясёлыя, гарэзлівыя беларускія народныя песні, але і “паказваем”, інсцэнуем іх змест глядачам, выкарыстоўваючы лялькі.

У 2006-м Жанна Нікітчук была дэлегатка ад беларусаў Арменіі на трэці Усебеларускім народны сходзе, у 2011-м

брала ўдзел у Першым фестывалі творчасці беларусаў свету. А тут, у Ерэване, без яе ўдзелу не праходзіць бадай што ніводнае мерапрыемства нацменшасцяў Арменіі. Яна член грамадскай Палаты пры Прэзідэнце Арменіі па пытаннях культуры і мастацтва.

Трэці год Жанна Нікітчук працуе ў Армяна-Бе-

ларускім гандлёвым доме “Ар-Бе”: яна там памочнік генеральнага дырэктара. І, вядома ж, актыўна спрыяе таму, каб прадукцыя беларускіх вытворцаў займала вартыя пазіцыі на рынку Арменіі.

Мяркуем, ёсць вялікі сэнс у тым, што званне тытул “Гаспадыня-беларусачка” мы надаем Жанне сёлета, калі адзначалася яе сярэбранае вяселле: ужо 25 гадоў яна — жонка армяніна. А ў хуткім часе, дай Бог, стане і свякрухай (на верасень прызначана вяселле!) прыгажуні-армянкі, якую ўладабаў адзін з яе сыноў. І пры такім раскладзе, вядома ж, трэба ўмець выдатна ўпраўляцца як на кухні, так і кіраваць усёй хатняй гаспадаркай. Мы ведаем, што ў яе сям’і пануе армянская кухня, але драпікі, калдуны, боршч па-беларуску, халаднічок (а ўдасца здабыць дзе шчаўе, то і “Халаднічок па-мінскаму”) за сталом упяваюць, як гаворыцца, за абедзве шчакі. З адкрыц-

цём Гандлёвага дома “Ар-Бе”, дарэчы, у Жанны дома ніводнае застолле, мусіць, не абыходзіцца без чорнага, звычайна “Нарачанскага” хлеба і даўно знаёмага ёй беларускага масла.

У яе двое дарослых сыноў — Мігран і Леон. Імя апошняга, дарэчы, не выпадкова сугучнае з вядомым беларускім, а мама яго часам і называе Лявомам. Хлопцы гэтыя — таксама вялікае багацце армянскай “гаспадыні-беларусачкі”. Адукаваныя і выхаваныя, яны ўпартыя ў працы, з вялікай павагай ставяцца да старэйшых, паважаюць як беларускія, так і армянскія традыцыі. Жанна, мы ўсе ведаем, імі вельмі ганарыцца, а хлопцы не менш ганарыцца сваёй мамай.

Ну, а я ад імя ўсіх сяброў суполкі смела заяўляю: Жанна Нікітчук — сапраўдная “Гаспадыня-беларусачка”!

Ірына Пагасян, старшыня Ерэванскай беларускай абшчыны Арменіі “Беларусь”

КРАІНА ДЗЯЦІНСТВА

Надзею лета падарыла

Беларускі дзіцячы фонд дапамагае юным грамадзянам краіны, што маюць праблемы са здароўем і неўладкаванасць у жыцці, адшукаць сваё месца пад сонцам

Іван Іванаў

Штогод актывісты Дзіцячага фонду, плануючы летнія справы, шмат увагі надаюць аздаравленню і рэабілітацыі дзяцей-інвалідаў. “Мы імкнемся вярнуць радаснае дзяцінства хворым дзецям, і для гэтага ў нас ёсць два цікавыя шматгадовыя праекты: “Вясёлка надзеі” і “Вяселья сардэчкі”, — гаворыць прэс-сакратар арганізацыі Юлія Капцэвіч. — “Вясёлка надзеі” — гэта аздаравленчая змена для дзяцей з анкалагічнымі захворваннямі. Яна ладзілася ў ліпені жніўні ў Нацыянальным дзіцячым аздаравленча-адукацыйным цэнтры “Зубраня”. Мы сабралі амаль паўсотні дзяцей з розных рэгіёнаў краіны, якія перанеслі аперацыі, маюць статус анкахворых ды цяпер у так званай стадыі рэмісіі — ім патрэбен курс медыцынскай і псіхалагічнай рэабілітацыі. Такая змена мае добрыя традыцыі, мы больш за дваццаць гадоў дапамагам дзецям справіцца з наступствамі цяжкай хваробы”.

Усе пуцёўкі для тых, хто прыязджаў на аздаравленчую змену на берагі Нарачы, былі бясплатныя, змена доўжылася тры тыдні. Для таго, каб эфект ад яе быў аптымальным, складзена спецыяльная праграма рэабілітацыі. Важны момант у ёй: дзеці, якіх напаткала бяда, жывуць у “Зубраняці” са здаровымі аднагодкамі, і ўрачы пастаянна побач. “Усе дні распісаны пахвілінна: былі гульнёвыя заняткі з элементамі псіхалагічнай карэкцыі, спартыўныя і творчыя мерапрыемствы, працавалі гурткі

па інтарэсах, ладзіліся экскурсіі — усё гэта дае значны станоўчы эфект, — працягае Юлія. — Большая частка заняткаў, імпрэз у нас на свежым паветры: дзеці катаюцца на катамаранах і лодках, удзельнічаюць у спартыўных спаборніцтвах. На змене ўсе жывуць паўнаватасным жыццём, быццам пад “вясёлкай надзеі”: адпачываюць, аздаравляюцца, праходзяць курс псіхарабілітацыі. Пры тым падмаюць настрой нашым юным сябрам ароматэрапія, фітачаі, наведванні басейна, трэнажорнай залы. І звычайна яны актыўна ўключаюцца ў сацыяльнае жыццё, ахвотна ідуць на кантакты, сяброў заводзяць і потым тэя стасункі падтрымліваюць”.

Другі праект, пад назвай “Вяселья сэрцайкі”, гэта змена для дзяцей, якія перанеслі аперацыі на сэрцы ці маюць складаныя кардыёзахворванні. Ладзілася на базе Міжнароднага аздаравленчага цэнтры “Надзея. XXI стагоддзе”, на беразе Вілейскага вадасховішча. І там усе пуцёўкі — больш за сорак — былі бясплатныя, пастаянна дзяжурны кардыёлаг, псіхолаг, педагогі. “Для такіх дзяцей таксама вельмі важная сацыяльная адаптацыя, — працягае Юлія. — Да некаторых з хворобай прыходзіць боязь камунікацыі, мы ж імкнемся як актывізаваць жыццёвыя сілы нашых сяброў, так і “зняць бар’еры” ў зносінах. На змене, як звычайна, было шмат гурткоў, заняткаў, майстар-класаў. Гэта і зразумела: як навучыцца, напрыклад, рабіць арыгамі, маляваць, ляпіць — ёсць чым дзяліцца з новымі

Дзіцячы ўсмешкі вельмі ўпрыгожваюць свет

сябрамі. Праходзяць трэнінгі з псіхалагам, якога спецыяльна запрашаем. Гэта інтэнсіўная змена, пасля якой дзяцей, як кажуць, не пазнаць: яны вяртаюцца да актыўнага жыцця. Праходзіла змена ўжо восьмы раз”.

Ідэя аздаравленча-рэабілітацыйных змен з’явілася пасля таго, як групы беларускіх дзяцей з прычарнобыльскіх рэгіёнаў выязджалі на аздаравленне за мяжу, у тым ліку і ў ЗША. А ці можна аздаравлявацца дома? Паспрабавалі. Беларускія спецыялісты і цяпер выкарыстоўваюць замежны досвед, але арыентуюцца ўжо на мясцовыя магчымасці і рэсурсы. Ім дапамагаюць рэалізоўваць праекты спонсары, сярод якіх нямала і вядомых у краіне прадпрыемстваў.

І яшчэ адна ініцыятыва Дзіцячага фонду штогод рэалізуецца на

канікулах: дзеці з прычарнобыльскіх рэгіёнаў, з дамоў-інтэрнатаў адпачываюць у вясковых сем’ях аднагодкаў у Мядзельскім ды іншых паўночных раёнах краіны. Праект “Падары сонца дзецям”, праўда, пакуль не стаў масавым, але мае шмат прыхільнікаў: як сярод дарослых, так і дзяцей. Бяруць вяскоўцы пад час канікул у свае сем’і дзяцей са школ-інтэрнатаў: на месяц, два і больш. Яно і зразумела: у вёсцы для іх — найлепшы адпачынак, а інтэрнатаўцам цікава павучыцца жыць у сям’і, пераняць карысныя мадэлі паводзін, побытавай культуры. Пры тым сем’і, што прымаюць дзяцей-сірот, могуць атрымаць і матэрыяльную падтрымку. Рэалізоўваць праекты дапамагаюць валанцёры, а каардынуюцца яны на ўзроўні райвыканкамаў.

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Чылійскія акарыны для мінскіх “Дударыкаў”

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Глыбокі, гэтакі акамітны гук аказаўся ў самай вялікай з акарын, якую з цікавасцю аглядала і спрабавала на голас музыкантка Кацярына Бабічава. Дзірачкі размешчаны ў інструменце не так, як у беларускім, але можна прыстасавацца. Цікавае гучанне і ў другой, стылізаванай пад галаву індзейца, а трэцяя, найменшая акарына — свістулька з тонкім галаском. Ды і ёй месца знойдзеца: граюць жа “Дударыкі” на пілах, косах, праніках для прання бялізны і нават на чыгунках. Вельмі ўразіла нас з Пятром Дзіям’янавічам, што “рознафарматныя” школьнікі ўдзельнічалі

ў рэпетыцыі. Дзмітрый Дзмітрыевіч патлумачыў: кожны гімназіст можа прыйсці ў “Дударыкі” ды развіць здольнасці ў музыцы, танцах ці спевах. Было б толькі жаданне! Увогуле ў рэпертуары гурта разнастайных самабытных нумароў — больш чым на дзве гадзіны.

Новы сезон у “Дударыкаў” адкрыўся гастроямі ў Гданьску і ваколіцах. “Я ў Польшчы” — скінуў смску Дзмітрый Дзмітрыевіч, калі спрабаваў я днямі звязцца з ім па тэлефоне. А дырэктар 14-й гімназіі Марыя Іванаўна Гароха-

У мінскай гімназіі гучыць чылійская акарына

ва ў адказ на пытанне, ці не шмат клопатаў ёй з гуртом, прызналася: ды яна ж і сама спявала ў ровен-

скім калектыве “Мінскія музыкі”, што працуе на базе гімназіі! “Такія самабытныя гурты — гордасць, упрыгажэнне для любой установы, — лічыць Марыя Іванаўна. — І на “Першы званок”, і на “Апошні...” — у любыя святы мы са спевамі ды з музыкай. Сотні дзяцей, падлеткаў далучаюцца да народных традыцый, спрабуюць сябе ў творчасці, і нават сем’і потым ствараюцца спеўныя ды музычныя. У нас каля 150 чалавек, кожны чацвёрты з 550 гімназістаў далучаны да “Дударыкаў”, удзельнічае ў

КОНКУРСЫ

Найпрыгажэйшая на свеце

Іна Ганчаровіч

Карона конкурсу “Місіс Сусвету-2013” дасталася прадстаўніцы Беларусі Святлане Кузняцовай

Пра тое, што “прыгажэйшыя на свеце беларускія дзяўчаты”, спяваецца нават у песнях. А цяпер тое прызнаюць і эксперты жаночай прыгажосці на розных міжнародных конкурсах. Вось і нядаўна прыемная навіна прыляцела да нас з-за акіяна: карона “Місіс Сусвету-2013” дасталася прадстаўніцы Беларусі Святлане Кузняцовай.

Конкурс “Місіс Сусвет”, нагадаем, гэта аналаг прэстыжнага міжнароднага конкурсу “Міс Сусвет”. Ды ў ім ёсць важная ўмова: удзельніцы спаборніцтва прыгажунь “Місіс Сусвет” павінны быць замужам і могуць мець дзяцей. Сёлета конкурс праходзіў на востраве Аруба, што ў Карыбскім моры, побач з Венесуэлай. Там вызначалі дзвюх найпрыгажэйшых: адну па версіі публікі і вынікае галасавання, другую — па меркаванні прафесійнага журы. Святлана Кузняцова якраз і стала пераможцай паводле ацэнак журы. А другая “Місіс Сусвет-2013” — прадстаўніца Малайзіі.

З фэшн-індустрыяй Святлана, па ўсім бачна, знаёмая даўно і добра. Гэта ж яна ў 1998-м была пераможцай першага Нацыянальнага конкурсу “Міс Беларусь-1998”. У 1999-м удзельнічала ў конкурсе прыгажосці “Міс Еўропа”, у 2000-м — у “Міс Свету”, у 2012-м — “Місіс Міленіум-2012”. І вось цяпер яна прызнаная самай прыгожай маладой жанчынай планеты.

Святлана закончыла матэматычны факультэт Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта і Вышэйшую школу эканомікі ў Маскве. Цяпер працуе выкладчыцай матэматыкі, выходзіць дваіх дзяцей, удзельнічае ў дабрачынных акцыях, супрацоўнічае з Фондам ААН у галіне народанасельніцтва ў Беларусі.